

Elfde Internationale Taalkunde-Olympiade

Manchester (Groot-Brittannië), 22–26 juli 2013

Oplossingen van de opgaven van de individuele wedstrijd

Opgave Nr 1. Regels:

1. Als het aantal lettergrepen in het woord (= stam + uitgang) even is, zijn alle lettergrepen kort. Als het aantal lettergrepen in het woord oneven is, wordt de laatste even lettergreep van de stam verlengd.

2 = 2 + 0:	bu₁ja²-∅	3 = 2 + 1:	ba₁ma:² -gu₃
4 = 2 + 2:	bu₁ja²-gi₃mbal⁴	3 = 3 + 0:	gu₁da:²ga₃-∅
4 = 3 + 1:	gu₁da²ga₃-bi⁴	5 = 3 + 2:	ju₁du:²lu₃ -mu⁴jay₅
4 = 4 + 0:	mu₁yu²ba₃ra⁴-∅	5 = 4 + 1:	ga₁ja²gi₃mba:⁴ -gu₅

2. Als de ending **-ni** of **-mu** onmiddellijk na een lange klinker volgt, verliest het zijn eigen klinker.

(a) **mugaɽumu, waɽa:lgu.**

(b) **bama:n** — van een mens, **bupa:bi** — andere vrouw, **majurmuɽay** — met een kikker, **muja:mni** — van een moeder.

(c) van een vreemdeling — **myubara:n**, voor een visnet — **mugaɽugu**, vader — **bimbi**, vanaf een kikker — **maju:rmu**, zonder man — **wagu:ɽagimbal**, van een duif — **juduluni**, schildpad — **baji:gal**, zonder boemerang — **wajalgimbal**.

Opgave Nr 2. Het samengesteld zelfstandig naamwoord heeft de volgende structuur:

$$\boxed{\text{bijvoeglijke bepaling}} + \left\{ \begin{array}{l} \text{-d- (voor een klinker)} \\ \text{-n- (voor een medeklinker)} \end{array} \right\} + \boxed{\text{kernwoord}}.$$

<i>ilennime</i>	troep herten (“huis van herten”)	<i>møɽer</i>	donder
<i>joqonnime</i>	houten huis (“Jakoets huis”)	<i>ciremennime</i>	nest
<i>saancohoje</i>	houten mes	<i>joqoncohoje</i>	Jakoets mes
<i>johudawur</i>	neusfoedraal	<i>saadoɽoj</i>	houten kist
(a) <i>ilenlegul</i>	hertenvoer	<i>uoduo</i>	kleinkind
<i>cireme</i>	vogel	<i>oɽoj</i>	tas
<i>johul</i>	neus	<i>aariinjohul</i>	geweerloop
<i>aariinmøɽer</i>	schot (“geweerdonder”)	<i>uodawur</i>	wieg
<i>joqodile</i>	paard (“Jakoetse hert”)	<i>joqol</i>	Jakoet
- (b) *aarii* — geweer, *aariidoɽoj* — geweerfoedraal, *ciremedawur* — nest (= *ciremennime*), *ile* — hert, *johudewce* — neuspuntje, *legul* — eetwaar, *saal* — hout, *saannime* — houten huis (= *joqonnime*), *uo* — kind.
- (c) ijzervogel — *cuoncireme*, gesnurk — *johunmøɽer*, puntje van een mesblad — *cohojedewce*, voedselzak — *legudoɽoj*.

Opgave Nr 3. Regels:

1. x [ʔ].
2. Een zelfstandig naamwoord en een volgende bijvoeglijke bepaling worden als één woord uitgesproken, maar aan het einde van het eerste woord van de woordgroep gaat [i] na een klinker verloren en in het begin van de tweede woord gaat [ʔ] verloren.

$$\boxed{xisitai\ xagai\ [ʔisitaʔ\ ʔagai] \rightarrow [ʔisitaagai]}$$

3. 1 lettergreep = CVV, CV of VV (C = medeklinker, V = klinker). Het verdelen in lettergrepen begint bij het einde van het woord.

$$\boxed{\begin{array}{l} xiaapisi \rightarrow [ʔiaapisi] \rightarrow [ʔiaapi.si] \rightarrow [ʔiaa.pi.si] \rightarrow [ʔii.aa.pi.si] \\ hixi\ xitaxi\ [hiʔi\ ʔitaiʔi] \rightarrow [hiʔiitaiʔi] \rightarrow \dots \rightarrow [hi.ʔii.tai.ʔi] \end{array}}$$

4. Hiërarchie van lettergreepgewicht: TVV > DVV > VV > TV > DV (T = stemloze medeklinker ([h, k, p, s, t, ʔ]), D = stemhebbende medeklinker ([b, g])). De meest rechtse lettergreep van het zwaarste soort onder de laatste drie lettergrepen van het woord ontvangt de hoofdklemtoon.

$$\boxed{giopai\ sabi\ [giopaʔ\ ʔsabi] \xrightarrow{TV=TV>DV} [gio.\dots pa.\ sa.\ bi] \rightarrow [gio.pa.^1sa.bi]}$$

5. Een woordgroep heeft een bijklemtoon indien de laatste drie lettergrepen van de frase geen enkel deel van de eerste woord bevatten. Deze wordt geplaatst volgens dezelfde regels als de hoofdklemtoon, maar afgezien van de laatste drie lettergrepen.

$$\boxed{\begin{array}{l} giopai\ sabi\ [giopaʔ\ ʔsabi] \rightarrow \overbrace{[gio.\dots pa.\ sa.\ bi]}^1 \overbrace{}^2 \rightarrow [gio.pa.^1sa.bi] \\ giopai\ xaibogi\ [giopaʔ\ ʔaibogi] \rightarrow \overbrace{[gio.pa.\dots ai.bo.gi]}^1 \overbrace{}^2 \rightarrow [2gio.pa.^1ai.bo.gi] \end{array}}$$

Antwoorden:

<i>xaabi</i>	ʔa.^1ai.bi	dun
<i>xaapisi</i>	^1ʔaa.pi.si	arm
<i>xitiixisi</i>	ʔi.^1tii.ʔi.si	vis
<i>bigi</i>	bi.^1gi	grond
<i>kagahoaogii</i>	ka.ga.ho.ao.^1gii	papaja
<i>kaibai</i>	^1kai.bai	aap
<i>kapiigaiitooi</i>	ka.pii.ga.ii.to.^1ii	potlood
<i>poogaihiaioio</i>	poo.gai.^1hia.to.io	oude banaan
<i>xabagi kapioxio</i>	2ʔa.ba.gi.ka.pio.^1ʔio	andere toekan
<i>xabagi xogiai</i>	ʔa.ba.^1gio.gi.ai	grote toekan

Opgave Nr 4. De woordvolgorde is $\boxed{\text{onderwerp}} \boxed{\text{werkwoord}} \boxed{\text{lijdend voorwerp}}$. Als het onderwerp is noch bezit, noch een eigennaam, wordt het voorafgegaan door het lidwoord **a**.

Zelfstandig naamwoord: $\boxed{\text{wortel}} + [-hi \text{ meervoud}] + \begin{array}{l} \text{bezitter:} \\ \hline -ku \quad 1 \text{ ev.} \\ -no \quad 3 \text{ ev.} \\ -ndo \quad 3 \text{ mv.} \end{array}$.

Eigennaam: **a** + $\boxed{\text{de eerste lettergreep in de wortel}} + \mathbf{a} + \boxed{\text{wortel}}$.

Bezitsrelatie:

$\boxed{\text{bezit}} -no \boxed{\text{bezitter (eenvoud)}}$, $\boxed{\text{bezit}} -ndo \boxed{\text{bezitter (meervoud)}}$.

Werkwoord: $\left\{ \begin{array}{l} d- \text{ bezielde en meervoud} \\ n- \text{ onbezielde of eenvoud} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} o- \text{ tegenwoordige tijd} \\ a- \text{ toekomstige tijd} \end{array} \right\} + \boxed{\text{wortel}}$.

Toekomstige tijd: als het eerste geluid van de wortel is **f**-, wordt het vervangen door **m**-, anders wordt **-um-** na de eerste medeklinker ingevoegd.

Het voorzetsel **we** geeft de bewegingsrichting aan.

1. ***andoandoke nogholi lagahiku.***
De Aap koopt mijn mieren.
- (a) 2. ***a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.***
De demonen zullen weerkomen naar de leerling van de vrouwen.
3. De Mier zal op de steen van de leerling klemmen.
a-la-a-laga na-moni we kontu-no muri.
4. De mieren gaan naar de Demon.
a laga-hi do-kala we a-dhi-a-dhini.
- (b) 5. De apen van mijn vrouwen zullen mijn bananen snijden.
ndoke-hi-ndo robhine-hi-ku da-dumodo kalei-hi-ku.
6. De bergen van de aap zijn ver.
molo-hi-no ndoke no-kodoho.

Opgave Nr 5. Plek A wordt geactiveerd door de gedachte van onderdak. Plek B wordt geactiveerd door de gedachte van manipulatie. Plek C wordt geactiveerd door de gedachte van voedsel. Plek D wordt geactiveerd door lange woorden. De onderzoekers beweren dat de eerste drie factoren hebben een hoge ecologische validiteit (dwz de resultaten van het experiment overeenstemmen met wat we weten over het menselijk gedrag in het echte leven) en waarde voor de overleving, en plek D is verantwoordelijk voor de benaderende visuele weergave van de gedrukte woord.

Woord	Vertaling	Plek A (onderdak)	Plek B (manipulatie)	Plek C (voedsel)	Plek D (lange woorden)
<i>refrigerator</i>	‘koelkast’	laag	laag	hoog	hoog
<i>cow</i>	‘koe’	laag	laag	hoog	laag
<i>bed</i>	‘bed’	hoog	laag	laag	laag
<i>butterfly</i>	‘vlinder’	laag	laag	laag	hoog
<i>spoon</i>	‘lepel’	laag	hoog	hoog	laag
<i>cat</i>	‘kat’	laag	laag	laag	laag